

HANDLÄGGARE/ENHET
Arbetslivsenheten
Thord Ingesson/bie

DATUM
2014-12-15

DIARIENUMMER
20140318

ERT DATUM
2014-09-10

ER REFERENS
Ju2014/5566/L5

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 STOCKHOLM

LOs yttrande över SOU 2014:63 Organiserad brottslighet – förfälts- och underlåtenhetsansvar, kvalifikationsgrunder m.m.

Allmänt om LOs syn på organiserad brottslighet

Organiserad brottslighet är en utmaning för samhället. På flera sätt. Den delen av den organiserade brottsligheten som bygger på våld och hot om våld, så kallat våldskapital, skapar otrygghet för medborgare. Utmaningen ligger också i att denna typ av brottslighet skadar medborgarnas tilltro till rätts- och samhällssystemet. Förekomsten av organiserad ekonomisk brottslighet kan verka avskräckande för investeringar och seriöst företagande. Det skadar samhällsekonomin.

Den organiserade brottsligheten har ett försprång. Ny teknik och ett allt mer internationaliserat näringsliv ökar möjligheterna till brott. Det kräver att rättsvårdande myndigheter förstärks, både med resurser och fler och bättre verktyg och metoder. Samtidigt som samhället måste sluta underlätta för brottslig verksamhet.

Den organiserade brottsligheten kan se olika ut. Men inte sällan bedrivs den organiserade brottsligheten i en gråzon, där den maskeras eller blandas upp med lagenligt företagande. Det vanliga företagandet blir en plattform för brottslighet. Att motverka ekonomisk brottslighet bör på ett tydligare sätt bli en del av samhällets näringspolitiska arbete.

LO har under lång tid drivit kravet om att företag månatligen, på individnivå, ska redovisa avdragen preliminärskatt och/eller inbetalade socialavgifter. Ett sådant förslag presenterades redan år 1997, i den så kallade Branschsaneringsutredningen. Trots att rättsvårdande myndigheter och utredningar pekat ut just införandet av månatliga redovisningar på individnivå som ett viktigt verktyg för att stävja och upptäcka ekonomisk brottslighet har lagstiftaren varit tämligen passiv. I april år 2011 presenterade dock den så kallade Månadsuppgiftsutredningen sitt slutbetänkande. Där fanns ett förslag

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

om nya regler som innebär att uppgift om utgiven ersättning och förmån, som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst, ska lämnas elektroniskt varje månad.

Länge framstod det som att dåvarande regering hade för avsikt att införa en sådan generell regel om redovisning av skatt på individnivå. Så blev det aldrig. Vilket är beklagligt. Besynnerligt är också att beslutet att avstå motiverades av näringspolitiska skäl. Att förhindra att seriösa livskraftiga företag slås ut av sämre fungerande företag som genom fusk och brott tillskansat sig konkurrensfördelar måste betraktas som bästa sortens näringspolitik.

LOs kommentarer till utredningens förslag

Den organiserade brottsligheten är ofta till sin natur välplanerad. Det är en kalkylerande brottslighet, som inte sällan bedrivs under närmast företagsliknande former. Man är medveten om att det man sysslar med är brottsligt. Upptäckrisken finns med i affärskalkylen. Huruvida skärpta straff minskar brottsligheten i ett samhälle har varit ifrågasatt under lång tid. När det gäller organiserad brottslighet förefaller det rimligt att anta att det snarast är upptäckrisken som avskräcker snarare än det eventuella straffets längd. Det finns även en del forskning som stödjer ett sådant samband.

Innebörden är att en skärpning av straffskalan inte kan ersätta satsningar på samhällets rättsvårdande instanser. Främst för polis och åklagare är det en resursfråga. I huvudsak stödjer LO utredningens förslag och överväganden. Men LO vill samtidigt betona att de förslag som utredningen presenterar inte kan ersätta resursstarka rättsvårdande myndigheter.

LO delar utredningens uppfattning att det är rimligt med ett utökat straffansvar för försök, förberedelse och stämpling för brott med hot- eller våldsinslag, samt olika former av ekonomisk brottslighet.

LO anser även att det finns starka skäl för en kriminalisering av stämpling till grovt våld eller hot mot tjänsteman och grov förgripelse mot tjänsteman.

Det är viktigt att straffansvaret verkligen träffar sådana gärningar som är allvarliga. Därför är det rimligt med en utvidgning av ansvarsfrihet som föreslås i 23 kap. 2 § sista stycket i brottsbalken, och som innebär att det inte ska dömas till ansvar för fall där gärningen, med hänsyn till omständigheterna, är mindre allvarlig. Här bör lagstiftaren ha särskild uppsikt att den säkerhetsventil som utredningen föreslår verkligen får avsedd verkan. Mindre allvarliga gärningar ska vara straffria på förberedelse- och stämplingsstadiet.

Med hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Thord Ingesson